

"Gazve-i Bedir'de beş bin melâike, nass-ı Kur'ân ile önde, sahabeler gibi ona hizmet edip asker olmuşlar." Buradaki beş bin rakamı çok değil mi, öyle olsa sadece yetmiş müşrik mi ölürdü? Burayı nasıl anlayabiliriz?

"Evet, eğer siz sabır gösterip disiplinli davranırsanız, onlar şu anda süratle üzerinize gelseler bile Rabbiniz size nişanlı beş bin melekle yardım edecektir." (Âl-i İmran, 3/125)

Rivayete göre Müslümanlar Bedir Savaşı'nda Kürz b. Câbir el-Muhâribî adında bir Arap liderinin, yanındaki savaşçılarla birlikte müşriklere yardıma geleceğini haber alınca kaygılanmışlar; bunun üzerine Hz. Peygamber (asm) aldığı vahye dayanarak bu ayetlerde belirtildiği şekilde Müslümanlara müjde vermiş ve onların morallerini yükseltmiştir. Müşriklerin yenilgiye uğradıklarını haber alan Kürz ise yardıma gelmekten vazgeçmiştir (*İbn Kesîr, II, 93*).

Yüce Allah Bedir Savaşı'nda Müslümanlara yardım etmek üzere önce bin melek göndermiş (*bk. Enfâl, 9*), daha sonra bu Kürz haberi üzerine Müslümanların morallerini takviye etmek amacıyla 3000 melek daha göndererek müşriklerin yenilgiye uğramalarını hızlandırmıştır. Ayrıca Kürz hemen yardıma gelecek olursa müminlerin sabretmeleri ve Allah'ın emrine aykırı davranmaktan sakınmaları şartıyla özel işaretli ve eğitilmiş 5000 melekle desteklenecekleri de müminlere haber verilmiştir. Kürz müşriklere yardıma gelmekten vazgeçtiği için bu melekler de gelmemişlerdir (*Elmalılı, II, 1171*).

Bedir Savaşı'nda müminlerin meleklerle desteklenmesi konusuna Enfâl sûresinin 9 ve 12. âyetlerinde de açık biçimde değinilmiş ve bazı sahâbîler meleklerin bizzat kâfirlerle savaştıklarını ve onları öldürdüklerini ifade etmişlerdir (*bk. Müslim, "Cihâd", 58; İbn Atıyye, I, 503*).

Melekler gayb âlemine ait varlıklardır, onların savaşa katılmaları da mûcizedir. Gayb âlemi ve mûcize akıl üstü alanlar olduğu için, meleklerin gelmesini "moral gücü" olarak te'vil edip aklîleştirmek doğru değildir (*Melekler hakkında bilgi için bk. Bakara, 2/30*).

Hz. Peygamber Uhud'da sahabelerini savaş düzenine sokarken onlara Bedir Savaşı'ndaki bu durumu hatırlatarak morallerini yüksek tutmaya çalışıyor ve Allah'ın, Bedir'de nasıl meleklerle müminlere destek verdiyse burada da sabır ve sebat ettikleri takdirde yine kendilerine meleklerle yardım edeceğini haber

veriyordu.(1)

Âdetullah muktezası Allah kâfirleri melekler vasıtası ile tamamen yok edip silmiyor, sadece sahabenin galip gelmesi kadar destek temin ediyor. Yoksa kâfirlerin helak olması için değil beş bin melek bir melek bile kâfidir.

Bedir harbi Müslümanlar nokta-i nazarından hayatî bir muharebe olduğu için, Allah sahabeye böyle bir mu'cize ile destek oluyor. Ama âdetullahı ve imtihan sırrını bütünü ile bozan bir destek değil, muvazeneli ve ölçülü bir destek oluyor.

(1) bk. *Kur'an Yolu Tefsiri, I, 666-667.*